

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ ЮРИДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
імені ЯРОСЛАВА МУДРОГО

Електронне видання

**ТЕМАТИКА
КУРСОВИХ РОБІТ
З НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«КРИМІНАЛІСТИКА»**

для студентів 4 курсу
денної форми навчання
першого (бакалаврського) освітньо-кваліфікаційного рівня
галузі знань 08 «Право»
спеціальності 081 «Право»

**Харків
2019**

Тематика курсових робіт з навчальної дисципліни «Криміналістика» для студентів 4 курсу денної форми навчання першого (бакалаврського) освітньо-кваліфікаційного рівня галузі знань 08 «Право» спеціальності 081 «Право» / уклад.: В. Ю. Шепітько, В. А. Журавель, В. В. Баранчук та ін. Харків: Нац. юрид. ун-т ім. Ярослава Мудрого, 2019. 48 с.

У к л а д а ч і : В. Ю. Шепітько,
В. А. Журавель,
В. В. Баранчук,
І. В. Борисенко,
О. Ю. Булулуков,
А. Л. Дудніков,
Д. В. Загенацький,
М. В. Капустіна,
М. В. Костенко,
О. В. Курман,
А. Д. Марушев,
Я. Є. Мишков,
В. В. Негребецький,
Г. О. Чорний

© Національний юридичний університет
імені Ярослава Мудрого, 2019

ЗАГАЛЬНІ ВИМОГИ

Професійна підготовка юристів забезпечується не тільки вивченням передбаченого навчальним планом комплексу правових дисциплін, а й написанням курсових робіт та наукових доповідей.

Написання курсової роботи з криміналістики сприяє поглибленому засвоєнню питань, які досліджуються, ознайомленню з судово-слідчою практикою, повторенню матеріалу загального курсу криміналістики, кращій підготовці до іспиту з цього предмета.

За своїм змістом курсова робота спрямована на самостійне творче висвітлення теми, що ґрунтується на використанні чинного законодавства, спеціальної криміналістичної літератури, слідчої та судової практики.

Основною вимогою є глибоке осягнення та правильне застосування загальних положень криміналістики у слідчій практиці. Студент на свій розсуд обирає ту тему курсової роботи, що становить для нього більший науковий інтерес, після чого повинен ознайомитися з рекомендованою літературою, судово-слідчою практикою, а також узгодити з викладачем кафедри коло питань, що потребують розкриття і ілюстрації прикладами з судово-слідчої практики, і наукові видання на допомогу.

Працюючи над курсовою роботою, необхідно брати до уваги відповідні положення, закріплені в Конституції України, Кримінальному кодексі України, Кримінальному процесуальному кодексі України, а також спиратися на програму навчальної дисципліни «Криміналістика».

У разі виникнення утруднень слід проконсультуватися на кафедрі. Науковим консультантом є викладач кафедри криміналістики, який надає кваліфіковану навчальну та науково-методичну допомогу при підготовці курсової роботи, а надалі – при її захисті.

За кожною темою потрібно виконати два-три завдання: у першому необхідно реферативно розкрити теоретичну складову, а далі – опрацювати практичну частину, що пов'язано з критичним аналізом запропонованих фабул або правильним складанням постанов і протоколів слідчих (розшукових) дій. Робота після титульного аркуша повинна містити план, питання якого слід чітко виділяти. При використанні літератури і матеріалів судово-слідчої практики обов'язковим є посилання на відповідні джерела, але лише на фактично залучені. Посилання на них слід оформлювати згідно з вимогами бібліографічного опису друкованих творів.

Список використаної літератури, нормативного матеріалу та судово-слідчої практики наводиться наприкінці роботи.

Студент має попередньо ознайомитися з зауваженнями рецензента і з їх урахуванням ретельно підготуватися до захисту курсової роботи, який відбувається перед комісією, що визначається кафедрою відповідно до встановленого графіка, під час якого робить повідомлення за змістом роботи, яка була ним виконана, після чого йому можуть бути запропоновані питання, відповіді на які впливають на остаточну оцінку.

СПИСОК НОРМАТИВНО-ПРАВОВИХ АКТІВ ТА ЛІТЕРАТУРИ ДО УСІХ ТЕМ

Кримінальний процесуальний кодекс України. Дата оновлення: 19.01.2019. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4651-17> (дата звернення: 02.04.2019).

Про судову експертизу: Закон України від 25.02.1994 р. Дата оновлення: 01.01.2019. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4038-12> (дата звернення: 03.04.2019).

Велика українська юридична енциклопедія: у 20 т. / редкол.: В. Ю. Шепітько (голова) та ін. Харків: Право, 2018. Т. 20: Криміналістика, судова експертиза, юридична психологія. 952 с.

Даньшин М. В. Криміналістика XXI століття: місце у системі наукового знання: монографія. Харків: ХНУ ім. В. Н. Каразіна, 2013. 480 с.

Журавель В. А. Криміналістичні методика: сучасні наукові концепції: монографія. Харків: Вид. агенція «Апостіль», 2012. 304 с.

Керівництво з розслідування злочинів: наук.-практ. посібник / В. Ю. Шепітько, В. О. Коновалова, В. А. Журавель та ін.; за ред. В. Ю. Шепітька. Харків: Одиссей, 2009. 960 с.

Коновалова В. Е., Шепітько В. Ю. Криминалистическая тактика: теории и тенденции: учеб. пособие. Харьков: Гриф, 1997. 256 с.

Криміналістика: підручник / за ред. В. Ю. Шепітька. 5-ге вид. Київ: Ін Юре, 2016. 640 с.

Криміналістика: ситуаційні моделі та завдання / О. Я. Баєв, В. Ю. Шепітько, В. О. Коновалова та ін.; за ред. О. Я. Баєва, В. Ю. Шепітька. Харків: Вид. агенція «Апостіль», 2012. 264 с.

Криминалистика: учебник / Н. И. Порубов, Г. И. Грамович, А. Н. Порубов и др.; под общ. ред. Н. И. Порубова, Г. В. Федорова. Минск: Выш. шк., 2011. 639 с.

Криміналістика: підручник: у 2 т. Т. 1 / В. Ю. Шепітько, В. О. Коновалова, В. А. Журавель та ін.; за ред. В. Ю. Шепітька. Харків: Право, 2019. 456 с.

Криміналістика: підручник: у 2 т. Т. 2 / В. Ю.Шепітько, В. О. Коновалова, В. А. Журавель та ін.; за ред. В. Ю. Шепітька. Харків: Право, 2019. 328 с.

Криміналістика: підручник / за ред. В. В. Тіщенко. Одеса: Гельветика, 2017. 556 с.

Криміналістика: навч. посібник / В. П. Сабадаш, М. О. Ларкін. Київ: Центр учб. літ., 2013. 228 с.

Криміналістика: навч. посібник / І. І. Когутич, О. М. Калужна, В. М. Фігурський. Київ: Ін Юре, 2015. 454 с.

Криміналістика: підручник: до 50-річчя каф. криміналістики та суд. медицини НАВС / В. В. Пясковський, Ю. М. Чорноус, А. В. Іщенко та ін. Київ: Центр учб. літ., 2015. 544 с.

Криміналістика: академічний курс: підручник / Т. В. Варфоломеева та ін.; Акад. адвокатури України. 2-ге вид. Київ: Юрінком Інтер, 2018. 495 с.

Настільна книга слідчого: наук.-практ. вид. для слідчих і дізнавачів / М. І. Панов, В. Ю. Шепітько, В. О. Коновалова та ін. Київ: Вид. Дім «Ін Юре», 2011. 736 с.

Чорноус Ю. М. Криміналістичне забезпечення розслідування злочинів: монографія. Вінниця: «Нілан-ЛТД», 2017. 492 с.

Шепітько В. Ю. Теоретические проблемы систематизации тактических приемов в криминалистике. Харьков: РИП «Оригинал», 1995. 200 с.

Шепітько В. Ю. Теория криминалистической тактики: монографія. Харьков: Гриф, 2002. 349 с.

Юсупов В. В. Криміналістика в Україні у XX–XXI століттях: монографія. Київ: ФОП Маслаков, 2018. 554 с.

Textbook of Criminalistiks. Edited by H. Malevski, V. Shepitko. Kharkiv, Ukraine, Apostil Publ., 2016. Volume 1: General Theory, 488 p.

Тема 1. ВИКОРИСТАННЯ НАУКОВО-ТЕХНІЧНИХ ЗАСОБІВ У ДОСУДОВОМУ РОЗСЛІДУВАННІ

Завдання 1

Після вивчення криміналістичної літератури викластиписьмово основні положення теми

1. Поняття і значення науково-технічних засобів у криміналістиці.
2. Класифікація науково-технічних засобів.
3. Використання науково-технічних засобів при: а) огляді місця події; б) допиті; в) слідчому експерименті; г) обшуку; д) дослідженні окремих об'єктів (документів, мікрослідів).
4. Технічна оснащеність слідчого апарата.
5. Оцінка слідчим і судом фактів використання технічних засобів потерпілим, свідком та іншою особою з метою фіксації ними події злочину.

Завдання 2

1. *За наведеною фабулою визначте види науково-технічних засобів, які необхідні для виявлення і фіксації слідів вибуху.*
2. *Вкажіть методи використання зазначених науково-технічних засобів.*
3. *Висуньте пропозиції щодо:*
  - а) *тактики допиту підозрюваного за наявності результатів застосування технічних засобів і виявлення слідів вибуху,*
  - б) *особливостей пред'явлення підозрюваного для впізнання у режимі відеоконференції свідкам,*
  - в) *технічного оснащення слідчо-оперативної групи під час проведення обшуку житлового будинку з присадибною ділянкою та гаражем.*

Фабула

До чергової частини Київського відділу поліції ГУНП в Харківській області 21.12.2018 р. о 9 годині 40 хвилини надійшло повідомлення від інспектора з паркування на території ТЦ Барабашово про вибух автомобіля Nissan Leaf на одному з майданчиків для платного паркування, що розташований за адресою: м. Харків, вул. Тюрінська, 150.

За попередньою інформацією, у результаті потужного вибуху постраждало двоє осіб, зазнали пошкоджень та руйнування дев'ять транспортних засобів. О 9 годині 55 хвилини на місце події прибув наряд патрульної поліції, який надав невідкладну медичну допомогу потерпілим та вжив заходів щодо їх госпіталізації. Було проведено евакуацію громадян на безпечну відстань та виставлено оточення усієї території для паркування. Слідчо-оперативна група прибула на місце події о 10 годині 35 хвилин. Після узгодження зі спеціалістами відповідних служб щодо можливості безпечного перебування на місці вибуху слідчий за участю спеціаліста-вибухотехніка провів детальний інструктаж з техніки безпеки з усіма учасниками слідчої дії та розпочав огляд епіцентру вибуху. Під час огляду слідчий та інші учасники застосовували науково-технічні засоби з метою виявлення, фіксації, дослідження та вилучення предметів речової обстановки місця вибуху та мікрооб'єктів продуктів вибуху.

Після перевірки камер спостереження на території платного майданчика ТЦ Барабашово було встановлено зовнішність невідомого чоловіка, який підійшов о 8 годині 35 хвилин до автомобіля Nissan Leaf з пакунком. У результаті проведення слідчих (розшукових) дій працівниками поліції встановлено та затримано Артура Олександровича Соколова, дата народження – 21.07.1973 р., який перебував у розшуку з 2015 р. за підозрою у вчиненні злочинів, передбачених 113 (Диверсія), 115 (Умисне вбивство), 187 (Розбій), 258 (Терористичний акт), 263 (Незаконне поводження зі зброєю, бойовими припасами або вибуховими речовинами) Кримінального кодексу України.

З урахуванням комплексу доказової та оперативної інформації слідчим прийнято рішення провести допит А.О. Соколова, пред'явлення його для впізнання у режимі відеоконференції та обшук тимчасового місця проживання підозрюваного (житлового будинку з присадибною ділянкою та гаражем на його території).

С п и с о к л і т е р а т у р и

Бирюков В. В. Научные и практические основы использования компьютерных технологий для фиксации криминалистически значимой информации: монография. Луганск: РИО ЛАВД, 2002. 363 с.

Гончаренко В. И. Научно-технические средства в следственной практике. Киев: Вища шк., 1984. 149 с.

Гора І. В., Колесник В. А. Криміналістика: навч. посібник. Ч. 1. Криміналістична техніка / Нац. акад. Служби безпеки України. Київ: Алерта, 2005. 316 с.

Інноваційні засади техніко-криміналістичного забезпечення діяльності органів кримінальної юстиції: монографія / В. Ю. Шепітько, В. А. Журавель, Г. К. Авдєєва та ін. Харків: Апостіль, 2017. 258 с.

Коваленко В. В. Застосування науково-технічних засобів спеціалістами при проведенні слідчих дій: монографія. Луганськ: РВВЛДУВС, 2007. 208 с.

Криміналістична техніка: навч. посібник. Кн. 1 / А. В. Кофанов, О. Л. Кобилянський, О. С. Кофанова та ін.; Навч.-наук. ін-т підготовки слідчих і криміналістів Київ. нац. ун-ту внутр. справ. Київ: КИЙ, 2006. 456 с.

Кофанов А. В., Кобилянський О. Л. Судова (криміналістична) фотографія: навч. посібник. Київ: Пульсари, 2006. 392 с.

Постика И. В. Судебная (криминалистическая) фотография: теория и практика: монография. Одесса: Юрид. лит., 2002. 296 с.

Слідчий огляд: сутність, види, тактика проведення огляду місця події і тактика використання техніко-криміналістичних засобів та спеціальних знань / В. О. Комаха,

Г. А. Каплан, О. В. Бадов та ін.; за ред. В. О. Комахи. Дніпропетровськ: ІМА-прес, 2004. 396 с.

Універсальний криміналістичний комплект слідчого: практ. посіб. з використання наук.-техн. засобів / В. Ю. Шепітько та ін. Харків: Нац. юрид. акад. України ім. Ярослава Мудрого, 2004. 20 с.

Хараберюш І. Ф., Мацюк В. Я., Некрасов В. А., Хараберюш О. І. Використання оперативно-технічних засобів у протидії злочинам, що вчиняються у сфері нових інформаційних технологій: монографія. Київ: КНТ, 2007. 196 с.

Шепітько В. Ю. Довідник слідчого. Київ: Ін Юре, 2008. 205 с.

Шепітько В. Ю. Криміналістичні проблеми збирання доказів технічними засобами у кримінальному процесі: вибрані твори. Харків: Апостіль, 2010. С. 72–79.

Т е м а 2. ОГЛЯД

Завдання 1

Після вивчення криміналістичної літератури викласт и письмово основні положення теми

1. Поняття і види огляду.
2. Учасники огляду, їх права та обов'язки. Сутність, завдання та роль спеціаліста при огляді.
3. Слідчі ситуації та система тактичних прийомів огляду.
4. Розпізнання інсценування. Значення негативних обставин при огляді.
5. Порядок фіксації та вилучення слідів – речових доказів при огляді.
6. Види криміналістичної техніки, що застосовується при проведенні огляду.
7. Способи фіксації результатів огляду.

Завдання 2

Критично проаналізувати зміст протокolu огляду місця місцевості та письмово відповісти на питання:

1. Чи правильно описано місце огляду?
2. Які помилки зробив слідчий при огляді? Складіть протокol огляду місця події.

ПРОТОКОЛ огляду

м. Харків

27 грудня 201__ р.

Старший слідчий Новобаварського ВП ГУНП в Харківській області майор А. У. Потапенко, керуючись ст. 104, 105, 106, 107, 237, 238 КПК України, здійснив у присутності понять:

1. Степана Гавриловича Галушка, що мешкає за адресою: м. Харків, вул. Єлізарова, 12, кв. 36,

2. Марії Іванівни Коляди, що мешкає за адресою: м. Харків, вул. Паркова, 27, кв. 1,

за участю начальника відділу кримінальної поліції Новобаварського району м. Харкова Ж. П. Сферанського, спеціаліста – співробітника Харківського НДКЕЦ МВС України Г. П. Житкова, спеціаліста – судового медика К. С. Бухалкіна огляд місцевості – лісового масиву, розташованого біля вул. Паркової Холодногірського району м. Харків, і трупа невідомої людини, про що згідно зі ст. 237 КПК України склав протокол.

Перед початком огляду понятим роз'яснено їх право бути присутнім при провадженні слідчої дії та засвідчувати своїми підписами відповідність записів у протоколі виконаним діям.

Спеціалістам роз'яснені їх права та обов'язки згідно зі ст. 71, 72 КПК України.

Огляд проводився в умовах похмурої погоди при природному освітленні, температура повітря +2,5°C. Огляд розпочато об 11 годині 30 хвилин, закінчено о 14 годині 30 хвилин.

Оглядом встановлено:

Місцем огляду є лісовий масив, що знаходиться у південній частині Холодногірського району м. Харків. З північної сторони лісовий масив підходить до вул. Паркової, яка починається від залізничної колії, а наприкінці з'єднується з перпендикулярно розташованим до неї Київським шосе. Будинки на вул. Парковій розташовані тільки з однієї сторони, їх нумерація йде один за одним, починаючи з 1-го і до 27-го номера.

У даному лісовому масиві на відстані 145 м від вул. Паркової й у 700 м від Київського шосе лежить труп чоловічої статі. У 17 м на північ від голови трупа приблизно паралельно вул. Парковій проходить просіка з високовольтною лінією електропередач, найближчими опорами цієї лінії є № 56 і 57. Ліс на цій ділянці змішаний, густо поріс чагарником, захарашений різним сміттям.

Труп знайдено на невеликій галявині, довжина якої 5 м, ширина – 6 м. Труп лежить на спині головою на північний схід, ногами на південний захід, голова відкинута. Ліва рука витягнута уздовж тулуба, права зігнута в ліктьовому суглобі, кисть її знаходиться на лівому стегні.

Трупне задубіння виражене в звичайно досліджуваних групах м'язів. Трупні плями блідо-фіолетові, розташовуються на задній поверхні тіла, при натисненні не бліднуть і не змінюють свого первісного фарбування. Обличчя рясно забруднено кров'ю. У ділянці лівої щоки велика зяюча рана, що починається від рівня підборіддя і доходить до мочки вушної раковини. Нижче цієї рани і паралельно їй розташовується рана такого ж характеру, що починається у ділянці підборіддя ліворуч і переходить на бокову поверхню шиї. Краї обох ран рівні, кінці гострі. У трупа обстрижені нігті і вилучений піднігтьовий уміст. Зрізи з нігтів і піднігтьовий уміст із кожного пальця рук поміщені у десять окремих конвертів, що заклеєні та супроводжені відповідним написом, а також підписані слідчим й понятими.

На трупі: піджак коричневого кольору у клітинку, правий рукав якого забруднений у крові; жовта футболка; штани у коричневу смужку; труси чорні. У лівій внутрішній кишені піджака виявлений пропуск на ім'я С. Д. Вейнова № 348709 ЗАТ «Укрватормет».

На відстані 2 м від голови трупа на північний схід лежать два недопалки сигарет з фільтром довжиною 1,5 і 2 см. Кожний із них поміщений в окрему скляну пробірку. Пробірки обгорнені в білий папір, опечатані, позначені відповідним написом, завірені підписами слідчого і понятих. На північ від трупа на відстані 4 м від його голови виявлена порожня пляшка з-під вина з наклейкою «Чорний полковник». Після обробки поверхні пляшки за допомогою магнітної щіточки порошком «Топаз» виявлений чіткий слід пальця руки. Слід розташований на середній частині пляшки на 32 мм вище наклейки «Чорний полковник» на рівні одного з двох вертикально з'єднаних симетричних один одному швів. Довжина сліду – 17 мм, ширина – 12 мм. Тип папілярного візерунка – завитковий. Слід

перенесений на прозору дактилоскопічну плівку, що прошита і має відповідну бирку.

При огляді місця події здійснювалась фотозйомка цифровим фотоапаратом «CANON». Проводилось: орієнтовна фотозйомка трупа, оглядова фотозйомка трупа з чотирьох позицій, детальна фотозйомка ран на обличчі та шиї, пляшки. З місця події вилучено: перепустку на ім'я С. Д. Вейнова, два недопалки сигарет, порожню пляшку з-під вина, нігті та піднігтьовий уміст, піджак і штани.

Протокол прочитаний уголос слідчим у присутності осіб, які брали участь у проведенні огляду.

Зауваження на дії слідчого і правильність складання протоколу не надійшли.

Поняті: 1.	підпис
2.	підпис
Судово-медичний експерт:	підпис
Слідчий:	підпис

С п и с о к л і т е р а т у р и

Алексейчук В. І. Огляд місця події: тактика і психологія. Харків: Вид. агенція «Апостіль», 2011. 232 с.

Коновалова В. О. Огляд місця події: вибрані твори. Харків: Апостіль, 2012. 527 с. С.198–203.

Огляд місця події при розслідуванні окремих видів злочинів: наук.-практ. посібник / за ред. Н. І. Клименко. Київ: Юрінком Інтер, 2005. 216 с.

Корж В. П. Огляд місця події: процесуальні підстави, особливості тактики, криміналістичні рекомендації: наук.-практ. посіб. для слідчих, прокурорів, поліцейських патрульних та кримінальної поліції. Харків: Нац. ун-т внутр. справ. Харків: Золоті сторінки, 2017. 216 с.

Слідчий огляд: сутність, види, тактика проведення огляду місця події і тактика використання техніко-криміналістичних засобів та спеціальних знань / В. О. Комаха, Г. А. Каплан, О. В. Бадов та ін.; за ред. В. О. Комахи. Дніпропетровськ: ІМА-прес, 2004. 396 с.

Шепитько В. Ю. Криміналістика: курс лекцій. Харків: Одиссей, 2003. 249 с.

Шепитько В. Ю. Негативные обстоятельства в расследовании преступлений: логико-психологический подход: вибрані твори. Харків: Вид. агенція «Апостіль», 2010. С. 317–324.

Шепитько В. Ю. Тактика огляду місця події (проблеми використання типового та евристичного в діяльності слідчого): вибрані твори. Харків: Вид. агенція «Апостіль», 2010. С. 312–317.

Т е м а 3. ПРЕД'ЯВЛЕННЯ ДЛЯ ВПІЗНАННЯ

Завдання 1

Після вивчення криміналістичної літератури викласт и письмово основні положення теми

1. Поняття, види та мета пред'явлення для впізнання.
2. Підготовка до пред'явлення для впізнання.
3. Тактичні особливості пред'явлення для впізнання:
а) живих осіб (за зовнішніми ознаками, ходою, голосом);
б) трупа та частин розчленованого трупа; в) предметів.
4. Процесуальний порядок та тактика пред'явлення для впізнання поза візуальним спостереженням особи. Особливості проведення впізнання у режимі відеоконференції.
5. Фіксація перебігу і результатів пред'явлення для впізнання.

Завдання 2

Ознайомившись із наданою фавбулою, скласт и прот околи пред'явлення для впізнання і план підгот овчих дій до його проведення та зазначит и:

1. *Яке завдання повинно бут и вирішене під час пред'явлення для впізнання?*
2. *Які об'єкт и слід пред'являт и для впізнання?*

3. Кого слід залучити до впізнання, де і як необхідно проводити цю слідчу (розшукову) дію?

4. Які попередні процесуальні дії та організаційні заходи повинні бути здійснені слідчим до пред'явлення об'єктів для впізнання?

Фабула

У чергову частину Немишлянського відділу поліції ГУНП в Харківській області 14.02.2019 р. о 21 годині 30 хвилин надійшло повідомлення від В. М. Ковалевського про грабіж. Він зазначив, що після святкування в кафе «СВІТАНОК» відправив свою дівчину на таксі, а сам повертався додому та, щоб скоротити шлях, йшов через територію середньої школи, яка розташована поряд з будинком, де він мешкає. На виході з двору школи десь о 20 годині його зупинили двоє незнайомих хлопців та, погрожуючи вбивством, відібрали годинник із каучуковим ремінцем чорного кольору фірми «ORIENT», мобільний телефон фірми «Apple» моделі «iPhone 8» чорного кольору, шкіряну сумку фірми «POLO», в якій знаходився шкіряний гаманець фірми «Petek» з 2600 грн та 350 доларами США. В. М. Ковалевський також повідомив, що грабіжникам років з 20–25, худорляві, обидва високого зросту у коротких шкіряних куртках темного кольору, синіх джинсах і спортивних шапочках. Він добре запам'ятав зовнішність одного з грабіжників, який тримав його за комір куртки, зокрема бачив глибокий шрам на правій щоці та татуювання на вказівному пальці лівої руки у вигляді перся. Другого грабіжника, який з ним розмовляв, потерпілий розгледів гірше, але заявив, що добре запам'ятав тембр його голосу та інтонацію. Злочинець, на його думку, можливо застудився і розмовляв охриплим голосом. Патрульній поліції передана орієнтировка на розшук злочинців, і 14.02.2019 р. о 23 годині 15 хвилин у барі «Бріг» були затримані Є. М. Беспятов та В. М. Беловицький. У Є. М. Беспятова вилучена шкіряна сумка фірми «POLO» зі шкіряним гаманцем фірми «Petek» з 2180 грн та 350 доларами США, у В. М. Беловицького – годинник фірми «ORIENT» із

каучуковим ремінцем чорного кольору та мобільний телефон фірми «Apple» моделі «iPhone 8» чорного кольору. Як повідомив бармен бара «Бріг», хлопці розплатились за замовлення на суму 420 грн. Під час допитів затримані заперечували свою причетність до грабежу В. М. Ковалевського.

Завдання 3

Зробіть критичний аналіз наданого прот колу пред'явлення для впізнання, а саме щодо:

1. Його повноти та точності виявлених під час впізнання ознак та обставин, за яких пот ерпілий спост ерігав підозрюваного.

2. Наявності порушень процесуального та тактичного характеру при пред'явленні для впізнання.

ПРОТОКОЛ пред'явлення для впізнання

м. Харків

23 серпня 2019 р.

Слідчий слідчого відділу Київського відділу поліції ГУНП в Харківській області капітан поліції В. М. Беловицький у приміщенні зазначеного ВП при денному освітленні з додержанням вимог ст. 228, 231 КПК України у присутності **понятих:** Тетяни Євгенівни Трофименко, 1987 р. н., яка мешкає за адресою: м. Харків, вул. Пушкінська, буд. 21, кв. 35, і Вікторії Вікторівни Шевченко, 1976 р. н., яка мешкає за адресою: м. Харків, вул. Студентська, буд. 5, кв. 74, пред'явив для впізнання потерпілому Миколі Володимировичу Ткаченку, 1966 р. н., який мешкає у м. Харків, вул. Гіршмана, буд. 20/1, кв. 77, таких осіб:

Сергія Миколайовича Однолітка, 1971 р. н., брюнета, зріст 172 см, очі карі, одягненого в білу сорочку, темно-сині брюки і чорні черевики;

Юрія Михайловича Андрєєва, 1981 р. н., блондина, зріст 176 см, очі сірі, одягненого в жовту сорочку, чорні брюки і чорні кросівки;

Олександра Володимировича Крота, 1964 р. н., шатена, зріст 179 см, очі зелені, одягненого в білу сорочку, чорні джинси та жовті черевики;

Ігоря Петровича Волкова, 1960 р. н., брюнета, зріст 170 см, очі карі, одягненого в бежеву сорочку, коричневі джинси та білі кеди.

За пропозицією слідчого Ю. М. Андрєєв став між С. М. Однолітком і О. В. Кротом, а І. П. Волков розмістився біля С. М. Однолітка. Після цього понятий Т. Є. Трофименко телефоном запросила з кімнати для відвідувачів потерпілого М. В. Ткаченка, якого було попереджено про кримінальну відповідальність за надання завідомо неправдивих показань (підпис потерпілого).

Учасникам пред'явлення для впізнання роз'яснено право робити зауваження і доповнення, які заносяться до протоколу, а понятим до того ж обов'язок засвідчити факт, зміст і результати пред'явлення для впізнання. М. В. Ткаченку були названі прізвища й імена пред'явлених для впізнання громадян і запропоновано вказати серед пред'явлених осіб на громадянина, що, відрекомендувавшись контролером «Харгаз», проник до його квартири та вчинив шахрайство. Оглянувши пред'явлених йому осіб, М. В. Ткаченко показав на Ю. М. Андрєєва і заявив: «Саме ця людина приходила до мене 10.06.2019 р. у квартиру, але відрекомендувався він як Сергій Петрович Беляєв, видавав себе за контролера «Харгаз» та наполегливо пропонував мені замінити газовий лічильник на новий, придбавши у нього за 7 тис. грн, після чого я добровільно віддав гроші за новий лічильник, але у зазначений день заміни лічильника до мене ніхто не з'явився. Твердо і категорично впізнаю цього громадянина за такими ознаками, як зріст, колір волосся та колір очей. На запитання слідчого: «В цю ж одежу, яка зараз знаходиться на ньому, був одягнутий підозрюваний Ю. М. Андрєєв у день відвідування Вашої квартири?» потерпілий відповів: «Так, цього громадянина я впізнаю також і за одягом, зокрема, за кроєм та кольором брюк і сорочки. Також серед представлених

осіб я впізнаю І. П. Волкова, який 10.06.2019 р. знаходився разом з Ю. М. Андреевим у моїй квартирі. Цей громадянин представився також контролером «Харгаз» (його прізвища я не запам'ятав). Співробітники кримінального розшуку вчора демонстрували мені його фотографію. Таким чином, я бачу цього громадянина втретє. Інших пред'явлених для впізнання осіб я не знаю і раніше ніколи не бачив». На прохання учасників впізнання слідчий зачитав протокол уголос. Від понятих і учасників впізнання заяв і доповнень не надійшло. Все записано правильно.

Упізнавач:	підпис
Особа, що пред'являлась для впізнання:	підпис
Поняті:	підпис
	підпис
Слідчий:	підпис

С п и с о к л і т е р а т у р и

Борисенко І. Пред'явлення для впізнання (аналіз практики розслідування вбивств). *Вісник прокуратури*. 2007. № 1. С. 75–79.

Галаган В. І., Басиста І. В. Процесуальний порядок і тактика пред'явлення для впізнання поза візуальним спостереженням того, кого впізнають: монографія. Київ: КНУВС, 2007. 236 с.

Гапанович Н. Н. Опознание в следственной и судебной практике. Минск: БГУ, 1978. 160 с.

Лук'янчиков Є. Д. Пред'явлення для впізнання: навч. посібник. Макіївка: Графіті, 1998. 104 с.

Лук'янчиков Є. Д., Лук'янчиков Б. Є. Пред'явлення для впізнання – засіб інформаційного забезпечення розслідування. *Вісник кримінального судочинства*. 2015. № 4. С.46–53.

Лук'янчиков Є. Д. Зустрічне впізнання при розслідуванні корупційних злочинів. *Вісник Академії адвокатів України*. 2016. Т. 13. № 1. С. 81–84.

Удалова Л. Д. Теорія та практика отримання вербальної інформації у кримінальному процесі України: монографія. Київ: ПАЛИВОДА, 2005. 324 с.

Чаплинський К. О. Тактика пред'явлення для впізнання при розслідуванні злочинів проти життя, здоров'я, волі та статевої недоторканності особи: навч.-практ. посібник. Дніпропетровськ: Свідлер, 2007. 92 с.

Т е м а 4. ДОПИТ

Завдання 1

Після вивчення криміналістичної літератури викласти письмово основні положення теми

1. Поняття і види допиту.
2. Стадії і психологічні особливості формування показань допитуваних.
3. Обставини, що впливають на формування показань.
4. Особливості формування показань малолітніх та неповнолітніх.
5. Психологічний вплив та психічне насильство при допиті: сутність та значення.
6. Слідчі ситуації і системи тактичних прийомів, які застосовуються при проведенні допиту.
7. Перехресний допит: поняття і сутність. Особливості застосування на стадії досудового розслідування та судового провадження.
8. Особливості проведення допиту у режимі відеоконференції.

Завдання 2

1. *Визначте види, послідовність запитань та акти пред'явлення доказів.*
2. *Складіть план допиту підозрюваного В.*

Фабула

В. 28.12.2018 р. був затриманий за підозрою у вбивстві М., труп якого виявлено приблизно опівночі 26.12.2018 р. біля

нічного клубу «Меридіан». Під час проведення розслідування встановлено, що потерпілий М. разом із В. знаходилися на дискотеці у зазначеному клубі. Майже о 23 годині В., перебуваючи у стані алкогольного сп'яніння, намагався втягти М. у бійку. Охоронці клубу Д. і С. вивели В. з клубу на вулицю. За висновком судово-медичної експертизи смерть М. настала унаслідок проникаючого ножового поранення в ділянку легенів. Крім того, на тілі М. у ділянці грудної клітки та спини було зафіксовано синці, залишені ударами тупого твердого предмета. При експертному дослідженні одягу підозрюваного В. на брюках виявлено плями крові людини, за своєю групою ідентичні групі крові потерпілого М.

Завдання 3

- 1. Чи мав місце в описаній сит уації т акт ичний ризик?*
- 2. Якими могли бут и наслідки прийнят т я рішення слідчим у цьому випадку?*

Фабула

При проведенні допиту К., підозрюваного у крадіжці ювелірних виробів з приміщення магазину «Золота королева», слідчий розповів йому обставини вчиненого ним злочину в тій послідовності, як це впливало з даних проведеного огляду місця події. Вважаючи, що слідству про вчинений злочин вже відомо, К. зізнався у вчиненні крадіжки.

Список літератури

Бахін В. П. Тактика допиту: навч. посібник. Київ: Правник, 1997. 63 с.

Весельський В. К. Сучасні проблеми допиту (процесуальні, організаційні і тактичні аспекти). Київ: НАВСУ-НВТ «Правник», 1999. 126 с.

Гончаренко В. Г. Тактика психологічного впливу на попередньому слідстві: навч. посібник. Київ: Укр. акад. внутр. справ, 1994. 175 с.

Демидова Є. Є. Тактика допиту обізнаних осіб: монографія / за ред. В. Ю. Шепітька; Нац. ун-т «Юрид. акад. України ім. Ярослава Мудрого». Київ: Апостіль, 2013. 232 с.

Затенацький Д.В. Ідеальні сліди в криміналістиці (техніко-криміналістичні та тактичні прийоми їх актуалізації): монографія. Харків: Право, 2010. 197 с.

Колеснікова І. А. Тактика виявлення та нейтралізації добросовісних помилок у показаннях свідків: монографія / за ред. В. Ю. Шепітька; Нац. юрид. ун-т ім. Ярослава Мудрого. Харків: Апостіль, 2014. 184 с.

Коновалова В.Е. Допрос: тактика и психология: учеб. пособие. Харьков: Консум, 1999. 215 с.

Митрохина З. И. Использование данных психологии при производстве допроса: учеб. пособие. Киев: УМК ВО, 1990. 115 с.

Павлюк Н. В. Процес формування показань неповнолітніх (інтерпретація та використання під час допиту). Харків: Апостіль, 2013. 207 с.

Судовий допит: наук.-практ. посібник / Ген. прокуратура України, Нац. акад. прокуратури України; ред. І. І. Присяжнюк. Київ: Нац. акад. прокуратури України, 2017. 174 с.

Фунікова О. В. Теоретичні основи класифікації запитань у криміналістиці: монографія. Харків: Право, 2008. 143 с.

Шепітько В. Ю. Криміналістична тактика (системно-структурний аналіз): монографія. Харків: Харків юрид., 2007. 432 с.

Шепітько В. Ю. Тактика допиту: текст лекції. Харків: Укр. юрид. акад., 1992. 23 с.

Т е м а 5. ОБШУК

Завдання 1

Після вивчення криміналістичної літератури викласти письмово основні положення теми

1. Поняття, мета та види обшуку.
2. Класифікація об'єктів пошуку.
3. Особливості підготовки до обшуку.
4. Особливості використання спеціальних знань та науково-технічних засобів під час проведення обшуку.
5. Тактичні прийоми проведення обшуку.
6. Форми фіксації обшуку.

Завдання 2

1. *Відповідно до викладених даних складіть план обшуку.*
2. *Визначте склад учасників обшуку.*
3. *Які заходи повинні бути здійснені до проведення обшуку?*
4. *Висуньте пропозиції щодо тактики проведення обшуку в запропонованій ситуації.*

Фабула

За підозрою у вчиненні вимагання великої грошової суми у приватних підприємців «на гарячому» затримано Андрейченка. Під час допиту він пояснив, що документи, які цікавлять слідство та викривають членів злочинної групи, можуть зберігатися у Гореліна. Сам Горелін офіційно займає посаду директора охоронної агенції «Фенікс». Головний офіс агенції «Фенікс» розташований за адресою: вул. Космонавтів, 25. У охоронної агенції є тренувальна база на території колишнього дитячого табору «Промінь». Горелін протягом останнього року мешкає у замиському котеджі елітного

закритого селища. Сам будинок належить комусь із родичів Гореліна. Двоповерхова будівля розташована на земельній ділянці площею 1900 м², по периметру якої встановлено цегляну огорожу висотою 2,7 м. З однієї сторони огорожа впритул примикає до озера. Територія ділянки постійно охороняється двома надресированими собаками. У будинку, як правило, знаходяться двоє озброєних охоронців. Навколишня територія контролюється через систему відеоспостереження. Ще Горелін є власником квартири у багатоповерховому будинку у місті, але там він з'являється дуже рідко. Час від часу Горелін відвідує свою давню знайому, яка також проживає десь у місті у власній квартирі, однак ні її прізвища, ні адреси Андрейченко не знає.

С п и с о к л і т е р а т у р и

Інструкція з організації взаємодії органів досудового розслідування з іншими органами та підрозділами Національної поліції України в запобіганні кримінальним правопорушенням, їх виявленні та розслідуванні: затв. наказом Міністерства внутрішніх справ України від 07.07.2017 р. № 575. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0937-17> (дата звернення: 08.04.2019).

Узагальнення судової практики щодо розгляду слідчим суддею клопотань про застосування заходів забезпечення кримінального провадження. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/n0001740-14> (дата звернення: 08.04.2019).

Положення про органи досудового розслідування Національної поліції України: затв. наказом Міністерства внутрішніх справ України від 06.07.2017 р. № 570. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0918-17#n9> (дата звернення: 08.04.2019).

Головко М. Б. Обшук: юридико-психологічні аспекти організації та проведення: навч.-метод. посібник / Черніг. нац. технол. ун-т, Навч.-наук. ін-т права і соц. технологій. Чернігів: Лозовий В. М., 2015. 127 с.

Денисюк С. Ф. Обыск в системе следственных действий (тактико-криминалистические проблемы): науч.-практ. пособие. Харьков: Консум, 1999. 160 с.

Коновалова В. Е. Обыск: тактика и психология: учеб. пособие. Харьков: Гриф, 1997. 80 с.

Організація розслідування окремих видів злочинів: навч. посібник / А.Ф. Волобуєв, О. Є. Користін, Р. Л. Степанюк та ін.; за заг. ред. А. Ф. Волобуєва. Харків: ХНУВС, 2010. 568 с.

Осипенко І. П., Адам'юк О. О., Сенченко Н. М. Обшук і виймка (тайники та способи їх виявлення): навч.-метод. посібник. Чернігів: Черніг. держ. ін-т права, соц. технологій та праці, 2011. 132 с.

Особливості тактики проведення окремих слідчих дій: навч. посібник / за заг. ред. Д. Д. Зайця. Харків: ХНУВС, 2011. 184 с.

Чаплинський К. О. Тактика забезпечення проведення окремих слідчих дій: монографія. Дніпропетровськ: Дніпропетр. держ. ун-т внутр. справ; Ліра, 2010. 560 с.

Т е м а 6. СЛІДЧИЙ ЕКСПЕРИМЕНТ

Завдання 1

Після вивчення криміналістичної літератури викласт и письмово основні положення теми

1. Основні тактичні положення (умови) проведення слідчого експерименту. Сутність і цілі.
2. Процесуальні вимоги до слідчого експерименту.
3. Види слідчого експерименту.
4. Підготовка до слідчого експерименту та його учасники.
5. Тактичні особливості проведення слідчого експерименту.
6. Тактичні особливості перевірки показань на місці як різновид слідчого експерименту.
7. Фіксація слідчого експерименту та оцінка його результатів.

Завдання 2

У запропонованій фабулі:

1. Визначити мету та розробити план проведення слідчого експерименту із зазначенням: його виду, місця, часу та погодних умов проведення.

2. Визначити склад учасників слідчої (розшукової) дії у кожному конкретному випадку, порядок їх розміщення і характер дій у процесі проведення експерименту. Обґрунтувати необхідність їх участі.

3. Дати перелік науково-технічних засобів, які необхідно використати при проведенні слідчого експерименту.

4. Скласти протокол проведення даної слідчої (розшукової) дії.

Фабула

До чергової частини Томашпільського РВ поліції надійшло повідомлення про виявлення трупу Є. А. Гнаткової, 1925 р. н., з ознаками насильницької смерті – відкритою черепно-мозковою травмою. На місце події виїхала слідчо-оперативна група. Оглядом місця події було встановлено, що входні двері будинку мали пошкодження на передньому бруску лутки. Відкриті шафи, розкидані речі та безлад вказували на те, що у будинку злочинці шукали цінні речі. При огляді подвір'я слідчим виявлено частини металевої арматури, що дало йому можливість припустити використання аналогічної арматури під час вчинення злочину. Продовжуючи огляд, слідчий досліджував місце події з метою пошуку доказів, в тому числі і подібної частини арматури. Під час цього досліджено місцевість (територію), яка прилягає до будинку потерпілої, шляхи підходу до нього. У результаті ретельно проведеного огляду місцевості, протягом якого застосовувалися сучасні техніко-криміналістичні засоби, а саме металошукачі, шупи, прилади спеціальних криміналістичних комплектів, частину аналогічної арматури піднято з дна річки Томашпілька (що протікає повз присадибну ділянку Є. А. Гнаткової), яка мала

значення речового доказу. У кімнатах будинку експертами-криміналістами вилучено сліди пальців рук людини.

За фактом умисного вбивства Гнаткової слідчим невідкладно відкрито кримінальне провадження. З урахуванням здобутої на початковому етапі інформації слідчим висунуто версії, у тому числі щодо скоєння вбивства Гнаткової з корисливих мотивів особами з кола знайомих потерпілої.

Слідчим призначені судові експертизи, на розв'язання яких були поставлені запитання щодо причини, часу та місця настання смерті, зміни пози трупу, кількості, тяжкості, локалізації і механізму заподіяння тілесних ушкоджень, слідів боротьби та самооборони, взаєморозташування нападника і потерпілої, а також щодо характеристики предметів, які могли бути використані для заподіяння виявлених тілесних ушкоджень.

Судово-медичною експертизою встановлено, що смерть Гнаткової настала від відкритої черепно-мозкової травми на місці виявлення трупа. Локалізація та характер встановлених на трупі тілесних ушкоджень свідчили про те, що намір злочинця був спрямований саме на умисне позбавлення життя потерпілої.

Слідчим висунуто версії щодо вбивства з корисливих мотивів особою з числа знайомих жертви. З кола останніх відібрано тих осіб чоловічої статі, котрі за віком могли відповідати усім критеріям складеного слідчим портрету ймовірного злочинця. Під підозру попав сусід потерпілої Грищенко.

Завдяки правильно обраній тактиці поступового пред'явлення доказів Грищенко зізнався у вчиненні вбивства і повідомив таке. Дізнавшись про те, що Гнаткова напередодні отримала пенсію, Грищенко 14 вересня у період з 16 до 17 години проник до домоволодіння Гнаткової, переконався, що вона знаходиться на городі і збирає врожай. Годі він зірвав підібраним на подвір'ї шматком металевої арматури навісний замок на вхідних дверях будинку, відчинив їх, проник до будинку, де почав шукати гроші. У цей час додому несподівано повернулася Гнаткова і побачила Грищенка. Почала сваритися і сказала, що про його дії заявить до поліції. З метою приховати

невдалу спробу вчинити крадіжку Грищенко вирішив вбити жінку. Він наніс їй удари кулаком в обличчя та декілька ударів металевою арматурою в голову та шию. Після вчинення вбивства Грищенко викинув арматуру у річку при поверненні до свого будинку.

Допитаний погодився продемонструвати обставини вбивства на місці. Слідчий вирішив провести слідчий експеримент.

Завдання 3

Аналізуючи запропонований варіант прот околу слідчого експеримент у, у письмовій формі відповіст и на запит ання:

1. Чи є необхідність у даній ситуації у проведенні такої слідчої (розшукової) дії?

2. Якщо «так», то визначте різновид слідчого експеримент у. Якщо, на Вашу думку, такої необхідності немає, то аргументовано викласти, яку слідчу (розшукову) дію (дії) можливо провести в цьому випадку.

3. Чи немає в даному випадку змішування одночасно декількох слідчих (розшукових) дій?

4. Чи дотримані процесуальні права учасників слідчого експеримент у?

5. Чи є порушення процесуального характеру та актичного порядку проведення даної слідчої (розшукової) дії? Якщо «так», то зазначити, в чому вони полягають.

6. Чи правильно складено прот околу?

ПРОТОКОЛ слідчого експерименту

м. Харків

12 квітня 2018 р.

Слідчий Московського відділу поліції ГУНП в Харківській області лейтенант поліції І. І. Петренко у зв'язку з підозрою щодо С. В. Сагіна і В. В. Фролова у вчиненні

крадіжки з метою встановлення осіб і перевірки показань потерпілого А. Г. Гнатюка провів слідчий експеримент.

Потерпілий А. Г. Гнатюк на допиті 10 березня цього року показав, що він піднімався сходами будинку № 21 на вул. Блюхера, прямуючи до своєї квартири № 16, яка розташована на третьому поверсі. Оскільки на східцях відключено світло, то він, А. Г. Гнатюк, запалював запальничку. Не дійшовши чотирьох – п'яти сходинок до площадки третього поверху, він побачив силуети двох чоловіків. Як тільки він піднявся на площадку, невідомі накинулися на нього, вдарили по голові, звалили з ніг і, знявши шкіряну куртку, годинник і забравши шкіряний гаманець з грошима, швидко втекли сходами. На запитання: «Чи можете Ви описати зовнішній вигляд та одяг осіб, які вчинили на Вас напад?» Гнатюк відповів: «Ні, не можу, оскільки їх вигляд та одяг я у темряві не роздивився». Проте А. Г. Гнатюк добре запам'ятав вимову одного з тих, що нападали, а також те, що, говорячи «Давай швидше, а то гірше буде!», нападаючий не вимовляв літер «ш» і «р» і мав характерний писклявий голос.

Слідчий експеримент організовано наступним чином. Група у складі потерпілого А. Г. Гнатюка, підозрюваних С. В. Сагіна і В. В. Фролова, лейтенанта поліції С. Р. Губанова, капітана поліції Ф. А. Шагіна, конвойних І. В. Громова, А. В. Іванченка, О. Л. Загоруйка та понятого В. Я. Уранова, який проживає у буд. № 76 на вул. Гоголя, прибула у будинок № 21 на вул. Блюхера. До початку експерименту А. Г. Гнатюк не бачив С. В. Сагіна і В. В. Фролова.

Слідчий експеримент розпочато о 19 годині 15 хвилин. На площадці третього поверху будинку № 21 були розставлені підозрювані, а також усі працівники поліції та понятий В. Я. Уранов. Слідчий і потерпілий А. Г. Гнатюк стали підніматися у темряві сходами до площадки другого поверху. При цьому за браком запальнички слідчий запалив сірника, при світлі якого зовнішність людей, які стояли на площадці, не можна було детально роздивитися. Коли слідчий з А. Г. Гнатюком піднялися на площадку третього поверху, С. В. Сагін і В. В. Фролов за вказівкою лейтенанта поліції по черзі вимовили

фразу: «Давай швидше гроші, а то гірше буде!». Коли цю фразу вимовляв С. В. Сагін, А. Г. Гнатюк вигукнув: «Це він, він говорив, коли напав на мене, щоб скоріше віддавав гроші, я його впізнаю як грабійника». Це і було записано до протоколу. На запитання слідчого до С. В. Сагіна і В. В. Фролова: «Чи зустрічали Ви раніше громадянина А. Г. Гнатюка і якщо так, то коли саме і за яких обставин?» підозрювані відповіли, що раніше з названим громадянином не зустрічались і не були з ним знайомі. Експеримент закінчено о 19 годині 45 хвилин.

Поняті: 1.	підпис
2.	підпис
Слідчий:	підпис

С п и с о к л і т е р а т у р и

Журавель В. А. Деякі проблемні питання провадження слідчих (розшукових) дій за чинним КПК України: вибрані твори. Харків: Апостіль, 2016. С. 305–307.

Заяць Д. Д. Перевірка показань на місці. *Вісник прокурат ури*. 2003. № 8. С. 69–74.

Заяць Д. Д. Процесуальне та практичне забезпечення використання відеозапису при проведенні перевірки показань на місці. *Вісник Національного університ ет у внут рішніх справ*. Вип. 19. Харків. 2002. С. 54–59.

Лиховид І. Слідчий експеримент як самостійна слідча дія. *Підприємницт во, господарст во і право*. 2006. № 4. С. 156–159.

Негребецький В. В. Експериментальний метод під час проведення слідчих (розшукових) дій. *Підприємницт во, господарст во і право*. 2018. Вип. № 5. С. 248–252.

Чернецький О. К. Слідчий експеримент як самостійна слідча дія. *Теорія та практика судової експертизи і криміналіст ики*. Вип. 8. Харків: Право, 2008. С. 172–177.

Шепітько В. Ю. Відтворення обстановки і обставин події: сутність, зміст, тактика. *Слідча практика України*. Харків: Сх.-регіон. центр гуманітарно-освіт. ініціатив, 2009. Вип. 7. С. 7–14.

Тема 7. ЕКСПЕРТИЗА У КРИМІНАЛЬНОМУ ПРОВАДЖЕННІ

Завдання 1

Після вивчення криміналістичної літератури викласти письмово основні положення теми

1. Поняття експертизи у кримінальному провадженні, її види та значення.
2. Система судово-експертних установ в Україні.
3. Особливості підготовки матеріалів і формулювання запитань експерту.
4. Види зразків і тактика їх отримання для проведення експертизи.
5. Процесуальні й організаційні засади залучення експерта і проведення судових експертиз.
6. Оцінка і використання висновку експерта у кримінальному процесі.

Завдання 2

За запропонованою фабулою виконати наступні завдання:

1. *Визначте і обґрунтуйте експертні дослідження, які необхідно призначити.*
2. *Складіть клопотання слідчого до слідчого судді про залучення судового експерта (призначення судової експертизи).*
3. *Складіть ухвалу слідчого суду про призначення судової експертизи.*

Фабула

У ніч на 10.03.2018 р. у приміщенні офісу ТОВ «Метал-Сервіс» вчинено крадіжку зі зломом. При огляді встановлено: вхідні двостулкові двері, що замикаються за допомогою

навісного замка, злочинці відкрили підібраним ключем та проникли до холу офісу. Безпосередньо перед входом до офісу на піску виявлені сліди спортивного взуття 42 розміру, два з яких відобразилися достатньо чітко. У результаті огляду цих слідів спеціалістом-криміналістом висунуто припущення, що такий слід могли залишити кросівки приблизно 42–43 розміру, на підшві правого черевика наявний характерний слід зносу. Після опису в протоколі сліди були сфотографовані і вилучені шляхом виготовлення гіпсового зліпку.

При огляді холу офісу виявлені поверхневі сліди взуття та вилучено грудку засохлого бруду у вигляді ромба правильної форми і дві грудки землі у вигляді однакових прямокутників довжиною із крапленнями у вигляді точок жовтуватого кольору.

У кабінеті директора зламані зовнішні двері, зламаний сейф. При огляді виявлені сліди рук на абажурі перекинutoї настільної лампи, а на полірованій поверхні столу сліди долоні і пальців лівої руки. Перед комп'ютерним столиком виявлено два недопалки сигарет фірми «LD» і один недопалок сигарети фірми «Winston» із слідами на фільтрі, схожими на губну помаду. Крім цього, вилучені: зразки матеріалу зламаного злочинцями сейфа, зразки відтисків викрадених печатки та штампа. На оббивці дверей до приміщення бухгалтерії, що прилягає справа до замка на відстані 15 см, помітний здвоєний утиснений слід прямокутної форми з чіткими краями. На внутрішній поверхні дужки замка проглядаються сліди тертя, що відрізняються від іншої поверхні свіжим металевим блиском. Об'ємні сліди сфотографовані фотоапаратом фірми «SONY» і з них виготовлені два зліпки за допомогою пасти «K». У нижній частині дверей до приміщення бухгалтерії у місці пролому виявлені численні частки жовтого, чорного і білого кольорів, які були вилучені у целофанові пакети.

Список літератури

Авдеева Г. К. Судова експертиза контрафактної аудіовізуальної продукції: монографія. Харків: Право, 2006. 192 с.

Інструкція про призначення та проведення судових експертиз та експертних досліджень: затв. наказом Міністерства юстиції України від 08.10.1998 р. № 53/5. URL: <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/z0705-98>

Інструкція про порядок залучення працівників органів досудового розслідування поліції та Експертної служби Міністерства внутрішніх справ України як спеціалістів для участі в проведенні огляду місця події: затв. наказом МВС України від 03.11.2015 р. № 1339. URL: <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/z1392-15>

Клименко Н. І. Судова експертологія: курс лекцій: навч. посіб. для студентів юрид. спец. вищ. навч. закл. Київ: Ін Юре, 2007. 528 с.

Практичний посібник для працівників органів досудового слідства та експертних підрозділів з питань призначення і проведення судової експертизи: практ. посібник / за заг. ред. П. В. Коляди. Київ: УВПД ГШ МВС України, 2009. 526 с.

Сімакова-Єфремян Е. Б. Теорія і методологія комплексної експертизи контактної-слідової взаємодії об'єктів: монографія. Харків: Гриф, 2004. 176 с.

Щербаковський М. Г. Судова експертологія: навч. посібник. Харків: ХНУВС, 2009. 190 с.

Експертизи в судовій практиці: навч. посібник / В. Г. Гончаренко, В. Є. Бергер, Л. П. Булига та ін. Київ: Юрінком Інтер, 2004. 388 с.

Яремчук В. О. Організація і тактика залучення спеціаліста при проведенні слідчих (розшукових) дій: монографія. Харків: Апостіль, 2015. 228 с.

Тема 8. РОЗСЛІДУВАННЯ ВБИВСТВ ІЗ РОЗЧЛЕНУВАННЯМ ТРУПА

Завдання 1

Після вивчення криміналістичної літератури викласт и письмово основні положення теми

1. Криміналістичні характеристики вбивств із розчленуванням трупа.
2. Тактичні особливості проведення огляду місця події і частин розчленованого трупа.
3. Залучення експерта до проведення судово-медичної експертизи.
4. Організація пред'явлення для впізнання розчленованого трупа загиблого.
5. Конструювання слідчих версій. Встановлення особи загиблого.
6. Організація тактичних операцій.
7. Залучення експерта до проведення експертиз.
8. Особливості тактики проведення обшуку.

Завдання 2

Ознайомитися з обставинами кримінального провадження та виконати завдання:

1. Скласти план розслідування.
2. Розробити тактичну операцію «Встановлення особи загиблого».
3. Висунути тактичні обґрунтовані і слідчі версії.
4. Розглянути запропонований нижче протокол огляду місця події і провести його критичний аналіз.

Фабула

У р. Лопань під час роботи земснаряду машиністами Т. Р. Феденком та П. А. Фроловим 23.07.2017 р. знайдені частини розчленованого трупа жінки: дві руки і права нога. У купі сміття на

березі річки виявлено людський череп. При огляді черепа на нижній щелепі справа на шостому і сьомому зубах виявлені металеві пломби. Стан шкірних покровів на руках (відсутність мозолей), слабо розвинута мускулатура, сліди спеціального догляду за руками (манікюр темно-синього кольору) дали можливість вважати, що жінка не займалася важкою фізичною працею. На задньо-бокових поверхнях основної фаланги четвертого пальця правої руки є смужка 0,5 см, можливо, від тривалого носіння каблучки.

Приймальниця камери схову Південного вокзалу м. Харків В. П. Ступко 24.07.2017 р. звернула увагу на одну із зданих на збереження валіз, уміст якої видавав гнильний запах. Валізу було розкрито, а в ній виявився тулуб трупа жінки, обгорнутий у штору.

Оскільки судово-медичною експертизою встановлено, що виявлені тулуб і кінцівки належать одному й тому самому трупу жінки, матеріали двох названих вище досудових розслідувань об'єднано в одне провадження.

У процесі розслідування злочину послідовно зібрані такі дані:

1. З висновку судово-медичної експертизи випливало, що смерть невідомої жінки настала 15–18 липня. Труп розчленований гострим важким знаряддям, яким може бути сокира. Про причину смерті судово-медична експертиза дати висновок не змогла.

2. Оглядом книги корінців квитанцій камери схову Південного вокзалу і на допиті приймальниці В. П. Ступко встановлено, що валіза з тулубом прийнята на збереження 18 липня наприкінці робочого дня.

3. Як власника валізи В. П. Ступко записала В. А. Петрову.

4. З висновку судово-медичної експертизи випливало, що вбитою є жінка 25–40 років на четвертому місяці вагітності, брюнетка, сухорлява, ростом 155–160 см, яка не займалася важкою фізичною працею. Група крові вбитої визначена – А(II), Rh позитивний. На тілі вбитої виявлені особливі прикмети: родимки у лівій паховій западині, родина пляма у ділянці правої лопатки і смужка на правому безіменному пальці від носіння каблучки. У шлунку знайдена незначна кількість цілком непереварених фруктів з узвару, які покійна, очевидно, їла безпосередньо перед смертю.

ПРОТОКОЛ огляду місця події

м. Харків

24 липня 2017 р.

Старший слідчий слідчого відділу Холодногірського ВП ГУНП в Харківській області капітан поліції В. М. Котлов у зв'язку з виявленням в одній із валіз, що знаходиться у камері схову Південного вокзалу, тулуба трупа жінки разом із судово-медичним експертом ХОБСМЕ м. Харкова О. М. Мельником і при завідуючому камерою схову багажного відділення вокзалу К. І. Корбуті, приймальниці камери В. П. Ступко і понятях: М. А. Стец, що мешкає у м. Харків, на вул. Валентинівській, буд. 21, кв. 8, і М. П. Горелік, що мешкає у м. Харків, на вул. Амосова, буд. 15, кв. 6, у відповідності зі ст. 237 КПК України провели з 11 години до 13 години 20 хвилин у камері схову Південного вокзалу при достатньому електричному освітленні огляд тулуба трупа і місця його виявлення.

Перед оглядом завідуючий камерою схову К. І. Корбут повідомив, що валіза після виявлення в ній тулуба трупа була перенесена з камери схову в іншу кімнату.

Оглядом встановлено:

Валіза знаходиться у підсобному приміщенні, суміжному з камерою схову. Кімната вікон не має, не вентильована, але достатньо освітлюється електричною лампочкою. У кімнаті відчувається різкий трупний запах. Валіза обв'язана хрест-навхрест шкіряним ремнем чорного кольору і знаходиться на металевому стелажі. Валіза червоного кольору, пластмасова, розміром 100х50х35 см, стара, із стертими боками. Висувна ручка на верхній частині валізи сірого кольору зламана. Кутки валізи металеві, нікельовані, із слідами іржі. На передній частині валізи посередині фабрична рел'єфна металева накладка темно-синього кольору з написом «PRESIDENT. SINCE 1960 – japan». На торцевій поверхні з зовнішньої сторони наклеєний ярлик квитанції № 3571 камери схову Південного вокзалу із датою 18.07.2017 р. з прізвищем власника – В. А. Петрова. На запитання, чи зможе впізнати жінку, яка здавала валізу, приймальниця камери схову

В. П. Ступко відповіла, що детальних прикмет жінки, яка здавала валізу, вона не запам'ятала.

При відкритті кришки валізи відчувається різкий гнильний запах. У валізі виявлено тулуб людини, загорнутий у штору зеленого кольору. Під шторою знаходяться декілька газет. Штора та газети просочені кров'ю, місцями з зеленим відтінком. Частина трупа без голови, верхніх і нижніх кінцівок. Голова відділена на рівні шостого шийного хребця. Тіло шостого шийного хребця роздрібнено. Шкірні краї в місцях відділення голови рівні. М'які тканини відділені в поперечному напрямку, мають рівну поверхню сірувато-брудного кольору без видимих крововиливів.

Частина правої верхньої кінцівки довжиною близько 4 см із рівними шкірними краями, у місці відділення кінцівки м'язи також мають рівну поверхню розтину, крововиливів у м'які тканини цієї ділянки не виявлено. Шкіра і м'язи дещо закороткі, частина плечової кістки оголена. Поверхня відділення плечової кістки нерівна, шорсткувата, із відламаним заднім кістковим краєм.

Частина лівої верхньої кінцівки довжиною 6 см. Шкірні краї, розтин м'язів, характер ушкодження плечової кістки мають такий самий вигляд, як і на правій кінцівці.

Обидві частини нижніх кінцівок дуже короткі, край відділення проходить на рівні промежини лінією, перпендикулярній хребту. Довжина частин близько 6 см. Шкірні краї і м'які тканини поверхні відділення рівні. Слідів крововиливів у м'які тканини не виявлено. Частини стегнових кісток трохи виступають із м'яких тканин, поверхня їх відділення з дрібним рельєфом. Задній край поверхні розділу кісток нерівний, із значними зазублинами. У м'яких тканинах навколо задньої поверхні кісток – дрібні кісткові уламки, скріплені з м'язами. За висновками судово-медичного експерта О. М. Мельникова розчленування трупа проводилося без використання спеціальних знань з галузі анатомічної будови тіла людини багатократними ударами гострого рублячого знаряддя – сокирою. М'які тканини поверхні відділення кінцівок зволожені, брудно-сірого кольору, легко рвуться.

Тулуб належить жінці. Довжина його – 68 см, окружність живота біля пупка – 86 см, ширина плеч – 34 см. Шкірні покрови брудно-сірого кольору із зеленуватим відтінком. На передній поверхні грудей і живота різко виражена гнильна мережа судин блідо-фіолетового кольору. Верхній прошарок шкіри на поверхні грудей і живота відокремлюється при механічному впливі.

Колір задньої поверхні трупа більш інтенсивний за рахунок нерізко виражених трупних плям. Живіт різко роздутий, шкіра його грязно-зеленого кольору. Грудні залози напівкулькової форми із різко обкресленими пігментованими білясосковими кружками. По середній лінії живота на шкірі пігментована коричнева смужка, що йде від пупка до лобка. Статеві органи сформовані правильно. Волосся на лобку й у пахових западинах чорного кольору. На шкірі спини у ділянці вигину правої лопатки є родима пляма, що виступає у вигляді відособленого темно-коричневого бугорка округлої форми з діаметром 1,5 см. Інших особливостей і будь-яких ушкоджень при детальному зовнішньому огляді трупа не виявлено.

Після огляду виявлена частина трупа направлена до судово-медичного моргу для дослідження. Потім оглянута камера схову, де було виявлено валізу з тулубом жінки. Уздовж приміщення знаходяться чотири дерев'яні стелажі, на яких лежать здані на збереження речі. Валіза, у якій було виявлено тулуб жінки, за повідомленням Ступко і Корбута, стояла на третьому місці.

Місце події зафіксовано за допомогою фотоапарата «CANON- SX 240 HS».

Протокол нам прочитано, викладене в ньому підтверджуємо:

Поняті: 1. підпис
2. підпис

Судово-медичний експерт: підпис

**Старший слідчий слідчого відділу
Холодногірського ВП ГУНП
в Харківській області:** підпис

Список літератури

Борисенко І. В. Криміналістична характеристика вбивств з розчленуванням трупа: способи вчинення та способи приховування. *Вісник Луганського інст ит ут у внут рішніх справ МВС України*. Луганськ. 1998. № 2. С. 193–205.

Борисенко І. В. Організація та проведення тактичних операцій при розслідуванні вбивств із розчленуванням трупа. *Вісник Академії правових наук України № 3 (26)*. Харків: Право, 2001. С. 213–226.

Борисенко І. В. Вбивство з розчленуванням трупа. *Велика українська юридична енциклопедія*. Т. 20: Криміналістика, судова експертиза, юридична психологія. Харків: Право, 2018. С. 68–71.

Коновалова В. Е. Убийство: искусство расследования: монографія. Харьков: Изд. СПД ФЛ Вапнярчук Н.Н., 2006. 320 с.

Синчук В. Л. Розслідування вбивств: шляхи вдосконалення: монографія / за ред. В. А. Журавля. Харків: Харків юрид., 2005. 288 с.

Тема 9. РОЗСЛІДУВАННЯ ВБИВСТВ ЗА ВІДСУТНОСТІ ТРУПА

Завдання 1

Після вивчення криміналістичної літератури викласти письмово основні положення теми

1. Криміналістична характеристика вбивств за відсутності трупа.
2. Особливості огляду місця події.
3. Тактика обшуку.
4. Розшук зниклої особи.
5. Залучення експерта і проведення експертиз.
6. Організація і проведення тактичної операції «Особа злочинця».
7. Типові слідчі ситуації і висування версій.

Завдання 2

За запропонованою фабулою виконати такі завдання:

- 1. Скласти план розслідування.*
- 2. Висунути й обґрунтувати слідчі версії.*
- 3. Скласти план допиту підозрюваного.*

Фабула

До РУ ГУ МВС України Галицького району м. Львова 24.10.2018 р. звернулася З. А. Акулишина, яка повідомила, що В. П. Губін, з яким вона перебуває у фактичних шлюбних відносинах, зник за загадкових обставин. Вона пояснила, що з 10.09.2018 р. до 08.10.2018 р. знаходилась на курорті Трускавець, а після повернення чоловіка вдома не знайшла. Побачивши у квартирі сліди крові в різних місцях, вона запідозрила, що його вбито. З метою перевірки своєї здогадки вона із своїм знайомим О. Ф. Осокіним поїхали до друга Губіна – С. В. Коршикова, щоб запитати про чоловіка. Коршикова вдома не було, а дружина останнього розповіла, що він на машині поїхав за межі області. Вона також додала, що він залишив у гаражі якусь коробку з речами Губіна. Акулишина і Осокін оглянули цю коробку, у ній були постільна білизна з плямами бурого кольору, а також бритва, туфлі і куртка. Все це було впізнане Акулишеною як належне Губіну.

Огляд місця події підтвердив наявність у квартирі Губіна значної кількості засохлих плям бурого кольору. Судово-медична експертиза встановила, що вони були кров'ю Губіна, як і виявлені на постільній білизні.

Після повернення Коршикова допитали з цього приводу. З його показань випливало, що він бачив Губіна 09.10.2018 р. о 6 годині, коли на прохання останнього приїхав до нього, щоб відвезти до м. Луцьк. Губін начебто взяв із собою великий пакунок, загорнутий у поліетиленову плівку і перев'язаний дротом. Саме з тим паунком Коршикова в під'їзді бачила якась жінка, коли від виносив його до машини. Крім того, Губін поклав у машину коробку з постільною білизною, на якій була

кров від кровотечі з носу. Коршиков пояснив, що він відвіз Губіна до м. Луцьк і там залишив. Коробку він хотів викинути, але забув і залишив у гаражі.

Під час досудового слідства встановлено, що Акулишина і Осокін були разом на курорті як чоловік і жінка. Крім того, сусіди Губіна показали, що напередодні поїздки на курорт Акулишина і Губін посварилися.

С п и с о к л і т е р а т у р и

Булукуков О. Ю. Розслідування вбивств при відсутності трупа. Побудова версій. *Вісник прокурат ури*. 2007. № 6. С. 115–120.

Здоровко С. Ф. Розслідування вбивств, що вчиняються організованими злочинними групами (типові тактичні операції): монографія. Харків: Гриф, 2004. 175 с.

Коновалова В. Е. Убийство: искусство расследования: монография. Харьков: Право, 2013. 320 с.

Кондратьев Я. Ю., Цильвик В. П. Тактика осмотра жилища, рабочего либо последнего места пребывания без вести пропавшего лица и использование его результатов в розыскной работе. *Криминалист ика и судебная експерт иза*. Киев: КНИИСЭ, 1993. Вып. 46. С. 41–47.

Синчук В. Л. Розслідування вбивств: шляхи вдосконалення: монографія. Харків: Харків юрид., 2005. 288 с.

Т е м а 10. РОЗСЛІДУВАННЯ ЗЛОЧИННИХ ПОРУШЕНЬ ПРАВИЛ БЕЗПЕКИ ДОРОЖНЬОГО РУХУ

Завдання 1

Після вивчення криміналіст ичної літ ерат ури викласт и письмово основні полож ення т еми

1. Криміналіст ична характеристика злочинних порушень правил безпеки дорожнього руху. Класифікація дорожньо-транспортних подій.

2. Тактика огляду місця події.

3. Тактика допиту свідків (водія автомобіля, очевидців ДТП).
4. Тактика слідчого експерименту.
5. Залучення експерта і проведення автотехнічної експертизи; питання, які вона вирішує.

Завдання 2

За запропонованою фавбулою виконат и т акі завдання:

- 1) скласт и план розслідування.*
- 2) висунут и й обгрунт уват и слідчі версії.*
- 3) скласт и план допит у водія авт омобіля.*

Фавбула

Приблизно о 15 годині 23.03.2019 р. С. І. Довгаль, керуючи особистим автомобілем Шевроле Ланос і рухаючись вулицею Полтавський шлях, вчинив наїзд на Н. К. Горіну, яка переходила вулицю. Від отриманих тілесних ушкоджень вона померла дорогою у лікарню.

Під час досудового розслідування встановлено, що водій С. І. Довгаль керував автомобілем Шевроле Ланос у стані алкогольного сп'яніння. Перед наїздом на пішохода – Н. К. Горіну С. І. Довгаль проїхав перехрестя на червоний сигнал світлофора. За показаннями водія та свідків події, автомобіль Шевроле Ланос під керуванням С. І. Довгаля рухався зі швидкістю приблизно 90 км/год.

При огляді місця події зафіксовано, що поруч із ним є підземний пішохідний перехід, а краями проїзної частини – металеві огороження, слідів гальмування на дорозі встановлено не було.

Допитаний як підозрюваний С. І. Довгаль показав, що бачив Н. К. Горіну на проїзній частині дороги, але швидкості не зменшив і намагався об'їхати її, однак остання, вже перейшовши дорогу, раптом розвернулася, почала рух у зворотному напрямку і попала під колеса керованого ним автомобіля.

Слідчий провів слідчий експеримент і встановив, що потерпіла Н. К. Горіна переходила проїзну частину у невстановленому місці, подолавши металеві огороження, які знаходяться на узбіччі тротуару. Крім того, встановлено, що водій С. І. Довгаль побачив потерпілу на дорозі з відстані 85 м, але не змінив швидкості і напрямку руху. На відстані 12 м від автомобіля Шевроле Ланос потерпіла розвернулася і почала рух у зворотному напрямку.

С п и с о к л і т е р а т у р и

Інструкція про порядок обліку дорожньо-транспортних пригод і осіб, які в них постраждали, та обміну інформацією між закладами охорони здоров'я і органами внутрішніх справ: затв. наказом Міністерства внутрішніх справ України та Міністерства охорони здоров'я України від 25.06.2007 р. № 205/353. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z0821-07>

Правила дорожнього руху: затв. постановою Кабінету Міністрів України від 10.10.2001 р. № 1306 (з наступ. змін. та доп.). URL: <http://zakon.nau.ua/doc/?uid=1050.1236.16>

Новиков С. И., Ярамышьян Ш. Ш. Следственный эксперимент при расследовании дорожно-транспортных происшествий: учеб. пособие. Киев: КВШ МВД СССР, 1986. 84 с.

Розслідування злочинів, пов'язаних із вчиненням дорожньо-транспортних пригод: метод. рекомендації / за заг. ред. П.В. Коляди. Київ: РВВ МВС України, 2004. 255 с.

Шабادهй А. М., Шевцов К. В., Дубонос К. В. Дорожньо-транспортні події. Особливості розслідування. Харків: Факт, 2003. 127 с.

Шевцов С. О. Возможности использования специальных знаний при расследовании дорожно-транспортных происшествий. Харьков: СПД-ФО Чальцев О. В., 2005. 308 с.

Ярамышьян Ш. Ш. Особенности следственного эксперимента при расследовании дорожно-транспортного происшествия. *Теорія та практика судової експертизи і криміналістики*: зб. наук.-практ. матеріалів. Харків: Право, 2004. Вип. 4. С.162–167.

**Т е м а 11. РОЗСЛІДУВАННЯ ПРИВЛАСНЕННЯ,
РОЗТРАТИ МАЙНА АБО ЗАВОЛОДІННЯ НИМ
ШЛЯХОМ ЗЛОВЖИВАННЯ СЛУЖБОВИМ
СТАНОВИЩЕМ**

Завдання 1

*Після вивчення криміналістичної літератури викласт и
письмово основні положення теми*

1. Криміналістична характеристика привласнення, розтрати майна або заволодіння ним шляхом зловживання службовим становищем.
2. Обставини, що підлягають з'ясуванню.
3. Типові слідчі ситуації при розслідуванні привласнення, розтрати майна або заволодіння ним шляхом зловживання службовим становищем.
4. Планування розслідування привласнення, розтрати майна або заволодіння ним шляхом зловживання службовим становищем.
5. Особливості використання спеціальних економічних знань на досудовому розслідуванні.

Завдання 2

За запропонованою фабулою виконат и наступні завдання:

1. *Скласт и план розслідування.*
2. *Висунут и й обґрунтуват и слідчі версії.*
3. *Визначит и і обґрунтуват и експертні дослідження, які необхідно призначит и.*

Фабула

До Слідчого управління ГУ Національної поліції в Харківській області 30.08.2017 р. надійшла письмова колективна заява вчителів Шевченківської загальноосвітньої

школи № 33, у якій йшлося про привласнення та нецільове використання бюджетних коштів за період з 01.09.2015 р. до 01.11.2017 р. директором В.О. Бондаренко у змові з бухгалтером І. В. Штакал. Під час досудового розслідування встановлено, що вчителям заробітна плата нараховувалася несвоєчасно, не сплачувалися премії. До того ж посадові особи Шевченківської загальноосвітньої школи № 33, а саме директор В. О. Бондаренко у змові з бухгалтером І. В. Штакал, зловживаючи своїм службовим становищем та перебуваючи у зговорі працевлаштували осіб: А. М. Петрушенко, В. М. Рикову, В. С. Матюхіну на посади вчителів до Шевченківської загальноосвітньої школи № 33, які фактично не працюють. Нараховані грошові кошти у вигляді заробітної плати та премій перераховувались на банківські картки ПриватБанку, які А. М. Петрушенко, В. М. Рикова, В. С. Матюхіна віддали директору В. О. Бондаренко. Крім того, А. М. Петрушенко, В. М. Рикова, В. С. Матюхіна постійно займаються торговою діяльністю, а саме продають м'ясну продукцію на ринку.

С п и с о к л і т е р а т у р и

Волобуєв А. Ф. Проблеми методики розслідування розкрадань майна в сфері підприємництва: монографія. Харків: Ун-т внутр. справ, 2000. 336 с.

Джиги М. В., Пошибякін О. С., Ухаль А. М. Розслідування посадових злочинів. Київ: МВС України та Ужгород. держ. ін-т інформатики, економіки і права, 1998. 196 с.

Когутич І. І. Криміналістика: особливості методики розслідування окремих видів злочинів: текст лекцій. Львів: Тріада плюс, 2006. 456 с.

Коновалова В. Е. Организация расследования хищений государственного и общественного имущества: учеб. пособие. Харьков: Юрид. ин-т, 1984. 44 с.

Корж В. П. Теоретические основы методики расследования преступлений, совершаемых организованными преступными образованиями в сфере экономической деятельности: монография. Харьков: Нац. ун-т внутр. дел, 2002. 412 с.

Матусовский Г. А. Экономические преступления: Криминалистический анализ: монография. Харьков: Консум, 1999. 480 с.

Мельник П. В. Расследование преступлений в сфере экономики: учеб. практ. пособие. Киев: ДИЯ, 1998. 184 с.

Розслідування злочинів у сфері господарської діяльності: окремі криміналістичні методики: монографія / кол. авторів: В. Ю. Шепітько, В. О. Коновалова, В. А. Журавель та ін.; за ред. В. Ю. Шепітька. Харків: Право, 2006. 624 с.

З М І С Т

Загальні вимоги	3
Список нормативно- правових актів та літератури до усіх тем.....	5
Тема 1. Використання науково-технічних засобів у досудовому розслідуванні.....	7
Тема 2. Огляд.....	11
Тема 3. Пред'явлення для впізнання.....	15
Тема 4. Допит.....	20
Тема 5. Обшук.....	23
Тема 6. Слідчий експеримент.....	25
Тема 7. Експертиза у кримінальному провадженні.....	31
Тема 8. Розслідування вбивств із розчленуванням трупа.....	34
Тема 9. Розслідування вбивств за відсутності трупа.....	39
Тема 10. Розслідування злочинних порушень правил безпеки дорожнього руху.....	41
Тема 11. Розслідування привласнення, розтрати майна або заволодіння ним шляхом зловживання службовим становищем.....	44

Навчальне видання

Електронне видання

**ТЕМАТИКА
КУРСОВИХ РОБІТ
З НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«КРИМІНАЛІСТИКА»**

для студентів 4 курсу
денної форми навчання

першого (бакалаврського) освітньо-кваліфікаційного рівня
галузі знань 08 «Право»
спеціальності 081 «Право»

У к л а д а ч і : ШЕПІТЬКО Валерій Юрійович,
ЖУРАВЕЛЬ Володимир Андрійович,
БАРАНЧУК Василь Васильович,
БОРИСЕНКО Ігор Володимирович,
БУЛУЛУКОВ Олег Юрійович,
ДУДНІКОВ Анатолій Леонідович,
ЗАТЕНАЦЬКИЙ Дмитро Вікторович,
КАПУСТІНА Марієтта Володимирівна,
КОСТЕНКО Марина Володимирівна,
КУРМАН Олександр Васильович,
МАРУШЕВ Анатолій Дмитрович,
МИШКОВ Ярослав Євгенійович,
НЕГРЕБЕЦЬКИЙ Владислав Валерійович,
ЧОРНИЙ Геннадій Олексійович

Відповідальний за випуск *В. Ю. Шепітько*

Редактор *Л. М. Рибалко*

Комп'ютерна верстка *Л. П. Лавриненко*